

Enaindvajseta mednarodna olimpijada iz jezikoslovja

Brasilia (Brazilija), 23.–31. julij 2024

Naloge individualnega tekmovanja

Pravila za pisanje rešitev

Ne prepisuj nalog. Rešitve posameznih nalog napiši vsako na svoj list papirja. Na vsakem listu jasno označi številko naloge, številko svojega sedeža in svoj priimek. Del tvojega dela bo sicer lahko izgubljen ali pripisan komu drugemu.

Opiši vzorce in pravila, ki si jih našel/-la v podatkih, razen če je pri določeni nalogi navedeno drugače. Sicer za svoje odgovore ne boš prejel(a) vseh možnih točk.

1. naloga (20 točk). Podane so glagolske oblike v korjaščini in njihovi prevodi v slovenščino:

- | | |
|--------------------|---|
| 1. tǝjekmiŋŋǝnet | <i>jaz ju bom ujel</i> |
| 2. kekmiŋŋǝnew | <i>ti jih ujameš</i> |
| 3. mǝtǝlhun | <i>midva sva ga videla</i> |
| 4. kujguŋnet | <i>ti ju grizeš</i> |
| 5. kinuheŋŋǝtǝk | <i>vidva me čakata</i> |
| 6. nekmitǝn | <i>oni/onadva so/sta ga ujeli/-a</i> |
| 7. mǝtkolholǝŋǝn | <i>mi ga vidimo</i> |
| 8. mǝtuhennet | <i>midva sva ju čakala</i> |
| 9. enanŋevlatǝk | <i>vi ste me poslali</i> |
| 10. tuhettǝk | <i>jaz sem vaju čakal</i> |
| 11. mǝccuheŋŋǝtǝk | <i>midva vaju bova čakala</i> |
| 12. inekmittǝk | <i>vidva sta me ujela</i> |
| 13. tǝjelleŋǝn | <i>jaz ga bom vodil</i> |
| 14. nekulhuŋnew | <i>oni/onadva jih vidijo/-ta</i> |
| 15. najalholǝŋtǝk | <i>oni/onadva vas bodo/bosta videli/-a</i> |
| 16. mǝccenŋivŋǝnew | <i>midva jih bova poslala</i> |
| 17. nejenŋivŋǝnet | <i>oni/onadva ju bodo/bosta poslali/-a</i> |
| 18. mǝccallalǝŋtǝk | <i>midva vas bova vodila,
mi vas bomo vodili,
mi vaju bomo vodili</i> |

(a) Prevedi v slovenščino:

19. kulleŋǝn
20. jinejguŋtǝk
21. tekminnew
22. tǝjohallǝŋtǝk
23. mǝtkonŋevlaŋǝn

(b) Prevedi v korjaščino:

24. *ti ju boš videl*
25. *mi smo ga grizli*
26. *vi me ujamete*
27. *oni/onadva vaju pošljejo/-ta*
28. *vidva sta me vodila*

△ Korjaščina spada v čukotsko-kamčatsko jezikovno družino. Govori jo približno 1665 ljudi na skrajnem vzhodu Sibirije. ǝ = e v besedi *mǝjhen*. c = č. g = h v h gori. j = j v besedi *zakaj*. ŋ = nj v besedi *njiva*. ŋ = n v besedi *gong*. h in w sta soglasnika.

—Ivan Deržanski

2. naloga (20 točk). Podane so besedne zveze v jeziku hadza in njihovi prevodi v slovenščino. (Glej slike na naslednji strani.)

1. chutisa zzokwanako	vrat žirafe ^{m/ž}
2. athuitcha slimibii	sekira moških (za nabiranje medu)
3. panjubeema popho	gomolji l. transvaalensis samca impale
4. do'aikuitcha sisimibii	gomolj V. macrorhyncha levov ^{m/ž}
5. uphukwabiitcha zzokwanabii	noge samcev žiraf
6. chutikoma beggau	vrat samca slona
7. uthumekoeta dlakwebee	kopje deklet
8. makokoma erati	nizek, širok lonec fanta
9. midlabiisa neeko	kosti pavijana ^{m/ž}
10. dungubiima hazzake	samci zebre tatu
11. athobeema sleme	sekire moškega (za cepljenje drv)
12. uphukwakosa beggauko	noga slona ^{m/ž}
13. shumusa nqeko	vzpenjavka V. pseudolablab samice leoparda
14. gogogogoma uhuyiti	flamingo ^{m/ž} tujca
15. uthumesa dlakweko	dolgo kopje dekleta
16. do'aisa sesemeko	vzpenjavka V. macrorhyncha levinje
17. midlaitcha niibii	kost samcev pavijana
18. garibieta akhwitibee	tovornjaki žensk

(a) Ugotovi prave povezave:

19. wiriko	A. repi (npr. pri leopardih)
20. roobee	B. tanka vejica
21. mu'a	C. rogovi (npr. pri dikdikih)
22. zzahubii	D. kratka, debela korenina

(b) Prevedi v slovenščino:

23. gariko
24. makubii
25. hazzakeko
26. dongobee
27. zzahoko
28. nqibii

(c) Prevedi v jezik hadza:

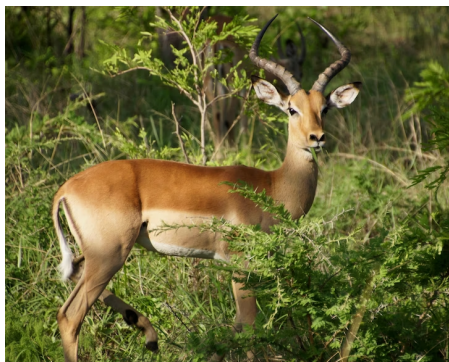
29. noga flaminga^{m/ž}
30. gomolj V. pseudolablab zebre^{m/ž}
31. rogovi samcev impale
32. debela palica tujk
33. visok lonec fantov
34. dolge, tanke korenine impale^{m/ž}

△ Jezik hadza je izoliran jezik. Govori ga približno 1000 ljudi v Tanzaniji. **ch, dl, gg, khw, kw, nj, nq, ph, sh, sl, tch, th, w, y, zz** so soglasniki. ' je t. i. glotalni zapornik (kratka prekinitiv zračnega toka v grlu). Zaporedni enaki samoglasniki se izgovarjajo ločeno (z vmesnim ').

Ipomoea (I.) transvaalensis, *Vatovaea (V.) pseudolablab* in *Vigna (V.) macrorhyncha* so vzpenjavke z užitnimi odebeljenimi podzemnimi stebli, imenovanimi gomolji (podobni krompirju). Morebitne razlike med temi rastlinami niso pomembne za rešitev te naloge.
—Samuel Ahmed



žirafa



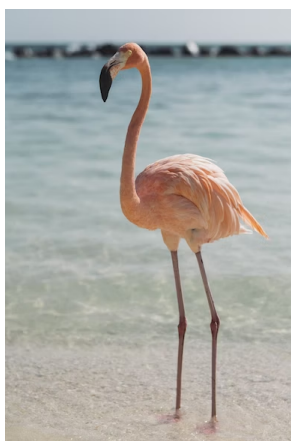
impala



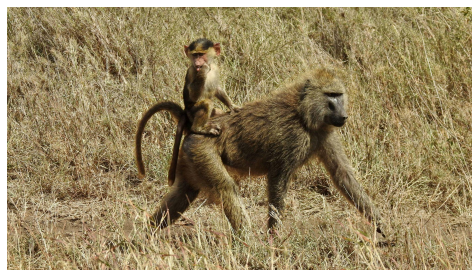
dikdik



lev



flamingo



pavijan



slon

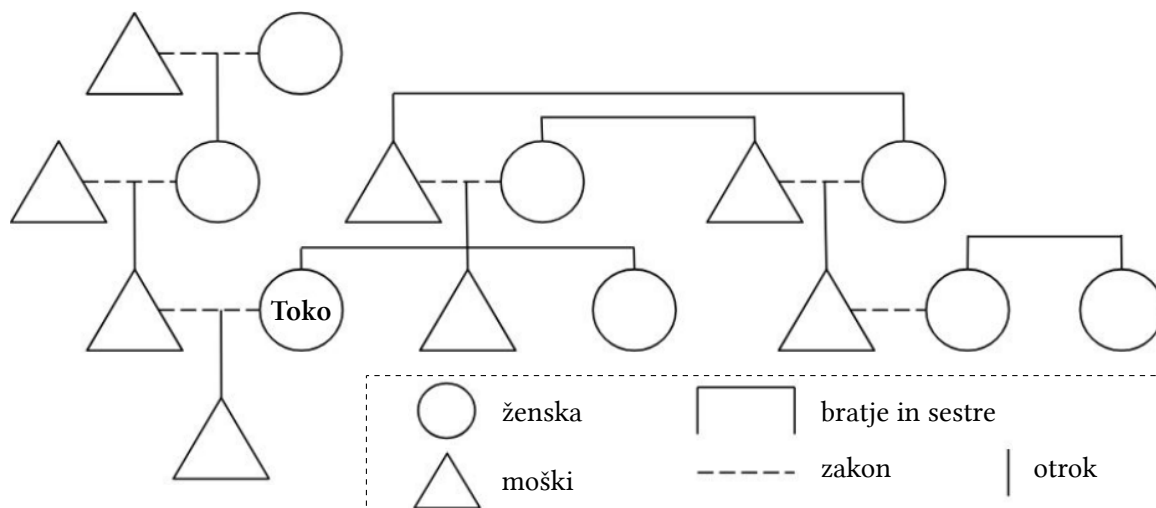


zebra



leopard

3. naloga (20 točk). Podano je družinsko drevo družine, ki govori jezik komnzo, in izjave, ki opisujejo odnos med družinskimi člani. Bratje in sestre so navedeni od starejših do mlajših od leve proti desni. Položaj enega družinskega člana, **Toko**, je znan.



- | | |
|-------------------------------------|---|
| 1. Wafine Kuraiane nge rä. | 16. Trafe Tawthane ... ^③ . |
| 2. Mea Gwamane bäiñaf yé. | 17. Mea Maragaane zath yé. |
| 3. Naimr Tokoane ñame rä. | 18. Nfiyam Wimsane bäiñam rä. |
| 4. Mea Wimsane ñafe yé. | 19. Wims Gwamane yamit rä. |
| 5. Marua Kuraiane enat yé. | 20. Maraga Tawthane ... ^④ . |
| 6. Naimr Gwamane ... ^① . | 21. Skri Gwamane ñafe yé. |
| 7. Abia Maragaane ñäwi yé. | 22. Naimr Maragaane zath ñare rä. |
| 8. Tawth Kuraiane zath yé. | 23. Maraga Tokoane nge yé. |
| 9. Trafe Wafineane ñame rä. | 24. Abia Tokoane ngth yé. |
| 10. Marua Maragaane zath yé. | 25. Toko Wimsane nane rä. |
| 11. Tawth Meane ... ^② . | 26. Toko Gwamane yamit rä. |
| 12. Abia Gwamane yamit yé. | 27. Maraga Wafineane zath yé. |
| 13. Tawth Wafineane nge yé. | 28. Nakre Wimsane yumad rä. |
| 14. Wafine Maragaane zath ñare rä. | 29. Abia Wimsane nane yé. |
| 15. Kurai Wafineane ñafe yé. | 30. Mabata ... ^⑤ ngth ... ^⑥ . |

- (a) Dopolni družinsko drevo.
 (b) Zapolni prazna mesta (1–6).
 (c) Naslednja trditev je napačna. Pojasni, zakaj, in popravi napako.

31. Skri Abiaane ñäwi yé.

△ Jezik komnzo spada v jamsko jezikovno družino. Govori ga približno 250 ljudi v vasi Rouku in mestu Morehead v Zahodni provinci Papue Nove Gvineje. Ljudstvo Farem, ki predstavlja večino govorcev jezika komnzo, izvaja izmenjavo sester, pri čemer se dva moška iz različnih klanov poročita s sestrami drug drugega (kot je razvidno iz družinskega drevesa).

ä = a v angleški besedi *cat*. ñ = n v besedi *gong*. th = th v angleški besedi *that*. z = c v besedi *srce*.

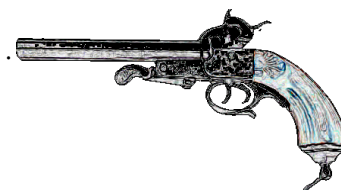
—Aida Davletova

4. naloga (20 točk). Podane so besedne zveze v devščini in njihovi prevodi v slovenščino v naključnem vrstnem redu:

- | | |
|----------------------------|------------------------------|
| 1. çum 'aa' | A. <i>prstan</i> |
| 2. dâw çuum | B. <i>usta</i> |
| 3. dâw nôr | C. <i>japonke (obuvalo)</i> |
| 4. dâw nôr keet | D. <i>mezinec</i> |
| 5. dâw tôog | E. <i>znižati</i> |
| 6. dâw sôb pis piis | F. <i>hči</i> |
| 7. dâw tôoj | G. <i>pločevinka moke</i> |
| 8. dôo' piis | H. <i>jezik (del telesa)</i> |
| 9. sôb dak | I. <i>noga</i> |
| 10. suk 'aa' | J. <i>nos</i> |

Podanih je še nekaj besednih zvez v devščini in njihovi prevodi v slovenščino, prav tako v naključnem vrstnem redu:

- | | |
|----------------------|--------------------------------|
| 11. be keet | K. <i>udomačen tapir</i> |
| 12. be tum | L. <i>kapibara</i> |
| 13. yak yaa' | M. <i>list</i> |
| 14. yak nâax | N. <i>očala</i> |
| 15. nâx pôog | O. <i>revolver</i> |
| 16. nâx taax | P. <i>glavna reka</i> |
| 17. taax 'uuy | Q. <i>seme</i> |
| 18. tum tâag | R. <i>udomačen mravljinčar</i> |
| 19. yon 'uuy | S. <i>tukupi</i> |
| 20. yon tôoj | T. <i>makašera</i> |



(a) Ugotovi prave povezave.

(b) Prevedi v slovenščino:

21. **dâw sôb piis**

22. **dâw sôob pis**

23. **dâw çum piis**

(c) Prevedi v devščino:

24. *potok*

25. *majhen tapir*

26. *oko*

27. *vnukinja (hčerkinina hči)*

△ Devščina spada v naduhupsko jezikovno družino. Govori jo približno 140 ljudi v brazilski zvezni državi Amazonas.

ç ≈ k, ampak izgovorjeno na trdem nebu pri zobeh, podobno kot hrvaški ć. j ≈ g, ampak izgovorjeno na trdem nebu pri zobeh, podobno kot hrvaški đ. r = h v angleški besedi *home*. s = š v besedi *smešen*. x = h v besedi *vrh*. y = j v besedi *zakaj*. ' je t. i. glotalni zapornik (kratka prekinitvev zračnega toka v grlu). ̃ = nosni glas. â, ô in u so samoglasniki. Dvojni samoglasnik (vključno z âa, ôo) označuje padajoči ali rastoči ton.

Kapibare, tapirji in mravljinčarji so sesalci, ki živijo v Braziliji. Kapibare so znane po tem, da živijo na bregovih jezer, rek in močvirij. Mravljinčarji so znani po svojih dolgih nosovih, ki jih uporabljajo za zbiranje mravelj. (Glej slike na naslednji strani.) Tukupi je tekočina močnega okusa, ki jo iz gomoljev manioka pridobivajo s stiskanjem. Makašera je vrsta manioka, ki je znana po tem, da je manj strupena.

—João Henrique Oliveira Fontes (svetovalka: Karolin Obert)



kapibara



tapir



mravljinčar

5. naloga (20 točk). V jeziku janjuva se govora moških in žensk nekoliko razlikujeta. Podani so stavki v ženskem govoru jezika janjuva in njihovi prevodi v slovenščino:

1. **nya-ardu kiwa-wani**
Deček se je vrnil.
2. **rru-bardibardilu kanda-wubala ma-burlurlu**
Starka bo spekla kruh.
3. **nyu-marralngujilu jarrilu-yabimanji rra-walkuru**
Zdravnik pozdravi nosečnico.
4. **wakuku ji-wulumanji**
Pes priteče.
5. **linji-nhanawalu kanyalu-wudurumala nya-mirningiya**
Ženske bodo nahranile moškega.
6. **ji-jakudukudulu kanyinju-athama nya-munanga**
Emu je pregnal belega človeka.
7. **nyu-ardulu jilu-nganji warrbima**
Deček vidi dinga.

Za primerjavo so spodaj podani stavki v moškem govoru in njihovi prevodi v slovenščino:

8. **li-walkuru kalu-walanyma**
Nosečnice so se pojavile.
9. **ki-warrbimalu kilu-tha wunala**
Dingo je pojedel kenguruja.
10. **rra-bardibardi janda-waninji**
Starka se vrne.
11. **ki-bulijimanjilu karrilu-yngkarri rra-ardu**
Policist je slišal deklico.
12. **ki-mirningiyalu jilu-wubanji ma-ngarra**
Moški skuha hrano.
13. **rru-yanyuwalu kanda-ngala munanga**
Janjuvska ženska bo videla belega moškega.
14. **linji-marralngujilu kalalu-yabimala li-malbu**
Zdravniki bodo pozdravili starce.

(a) Prevedi v slovenščino:

15. mirningiya ka-wulumala
16. nyu-munangalu kalilu-wudurruma li-wakuku
17. linji-ardulu jalu-wubanji ma-burlurlu
18. rru-nhanawalu janda-athamanji ardu

(b) Pri vsakem stavku v jeziku janjuva v (a) označi, ali gre za ženski govor (♀), moški govor (♂) ali ni razvidno (?).

(c) Prevedi v jezik janjuva in navedi tako moško kot žensko varianto, če sta različni:

19. *Pes je pregnal deklico.*
20. *Nosečnica nahrani stare ženske.*
21. *Starec je pozdravil janjuvskega moškega.*
22. *Kenguru se bo vrnil.*

△ Jezik janjuva spada v ngarnsko vejo pama-njunganske jezikovne družine. Trenutno ga tekoče govorijo tri ženske, ki živijo v Severnem teritoriju v Avstraliji.

k ≈ **g** v besedi *ogenj*. **nh** = **n** v besedi *fant*. **rr** = ponavljajoči se **r** v besedi *brrr*. **th** = *th* v angleški besedi *that*. **r**, **rd**, **rl** in **rn** se izgovarjajo kot **rr**, **d**, **l** in **n**, vendar s konico jezika zavito nazaj. **n** pred **j** in **d** označuje zračni tok skozi nos pred soglasnikom.

Dingo in emu sta živali, ki živita v Avstraliji. —*Dan-Mircea Mirea (svetovalec: John Bradley)*

Uredniki: Samuel Ahmed, Ivan Deržanski (tehn. ur.), Hugh Dobbs, Dmitrij Gerasimov, Shinjini Ghosh, Ksenija Giljarova, Stanislav Gurevič, David Hultman, Boris Iomdin, Minkyu Kim, Taehun Lee, Yuyang Liu, Eimear McKnight, Dan-Mircea Mirea, Andrej Nikulin (gl. ur.), Tung-Le Pan, Aleksejs Peguševs, Jan Petr, Aleksandr Piperski, Przemysław Podleśny, Marija Rubinštejn, Daniel Rucki, Kazune Sato, Milena Veneva, Elisija Warner.

Slovensko besedilo: Andrej Perdih.

Srečno!